

EFACTUAREA ACȚIUNILOR PROCE- SUALE LA FAZA URMĂRIII PENALE, ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE LEGISLAȚIEI PROCESUALE PENALE A REPUBLICII MOLDOVA

Tudor OSOIANU,
doctor în drept, profesor universitar

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Efectuarea acțiunilor de urmărire penală ocupă unul din cele mai importante aspecte la faza de urmărire penală, deoarece grație acestora se formează probatoriul într-o cauză penală, constituind astfel procedee probatorii. Altfel spus, prin efectuarea acestor acțiuni se valorifică modalitatea legală de obținere a mijlocului de probă.

Aceste acțiuni trebuie să fie îndeplinite în strictă conformitate cu prevederile legale, în caz contrar se riscă ca probele administrate să fie declarate inadmisibile sau nule, ceea ce poate duce la o activitate ineficace și ilegală a organului de urmărire penală.

Potrivit legislației procesuale penale a Republicii Moldova există acțiuni procesuale ce pot fi efectuate până la începerea urmăririi penale și acțiuni procesuale ce se pot efectua doar în limitele fazei respective, respectându-se, bineînțeles, unele condiții legale.

Acțiunile procesuale efectuate până la începerea urmăririi penale vor fi efectuate la faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune. Până la momentul actual există multe interpretări în raport cu acțiunile procesuale ce pot fi efectuate până la declanșarea urmăririi penale. Totodată, legislația procesuală penală utilizează două noțiuni: cea de acțiuni procesuale și cea de acțiuni de urmărire penală. În acest aspect cercetarea vizată va aduce lumină și în această privință.

Cuvinte cheie: acțiuni procesuale, urmărirea penală, organ de urmărire penală, inadmisibilitate, nulitate, sesizare, proces penal, procedee probatorii.

Introducere. Modalitățile legale de obținere a mijloacelor de probă sunt pe larg analizate în literatura de specialitate și practica judiciară. Deși s-ar părea la prima vedere că nu ar mai exista loc de analiză și interpretări, totuși există mai multe aspecte contradictorii și de interpretare, în special referitor la acele acțiuni ce pot fi

CARRYING OUT PROCEDURAL ACTIONS AT THE STAGE OF CRIMINAL PROSECUTION, IN ACCORDANCE WITH THE PROVISIONS OF THE CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Tudor OSOIANU,
PhD, university professor

Dinu OSTAVCIUC,
PhD, associate professor

Carrying out the criminal investigation actions occupies one of the most important aspects at the criminal investigation phase, because due to them the evidence is formed in a criminal case, thus constituting the probative procedures. In other words, by performing these actions, the legal way of obtaining the means of proof is capitalized.

These actions must be carried out in strict accordance with the legal provisions; otherwise there is a risk that the evidence administered will be declared inadmissible or void, which may lead to an ineffective and illegal activity of the criminal investigation body.

According to the criminal procedural legislation of the Republic of Moldova, there are procedural actions that can be performed until the beginning of the criminal investigation and procedural actions that can be performed only within the respective phase, respecting, of course, some legal conditions.

The procedural actions carried out until the beginning of the criminal investigation will be carried out at the verification phase of the notification regarding the crime. So far there are many interpretations in relation to the procedural actions that can be carried out until the initiation of criminal proceedings. At the same time, the criminal procedural legislation uses two notions: that of procedural actions and that of criminal prosecution actions. In this respect, the targeted research will shed light on this as well.

Keywords: procedural actions, criminal investigation, criminal investigation body, inadmissibility, nullity, notification, penal trial, probative proceedings.

Introduction. The legal ways of obtaining the means of proof are extensively analyzed in the specialized literature and the judicial practice. Although it would seem at first sight that there would be no possibility for analysis and interpretation, there are still several contradictory and interpretable aspects, especially regarding those

efectuate după înregistrarea sesizării organului de urmărire penală și până la începerea urmăririi penale.

Referitor la subiectul în discuție nu ne vom referim la procedura efectuării acțiunilor de urmărire penală, deoarece acestea țin de partea generală a Codului de procedură penală al Republicii Moldova (în continuare CPP), din care motiv, ne propunem să ne referim doar la acele acțiuni ce pot fi efectuate până la începerea urmăririi penale, adică la etapa verificării sesizării cu privire la infracțiune, și care, în mod obligatoriu, după începerea urmăririi penale, problemele care apar și alte deziderate de acest fel.

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestui articol a fost folosit materialul teoretic, normativ și empiric. De asemenea, cercetarea respectivului subiect a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Scopul cercetării. Examinarea și analiza cadrului normativ intern și a doctrinei privind respectarea legalității privind efectuarea acțiunilor procesuale până la începerea urmăririi penale și a celor acțiuni ce se pot efectua doar în limita acestei faze procesuale.

Rezultate obținute și discuții. Este cunoscut faptul că, organul de urmărire penală, în dependență de cauza penală care o gestionează, efectuează un șir de acțiuni de urmărire penală, specific pentru fiecare caz aparte, pentru ca într-un final să fie adoptată o decizie legală pe orice caz. Astfel, potrivit art. 279, alin. (1) CPP, *acțiunile procesuale se efectuează în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea căroră este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere sânt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel.*

Din norma respectivă distingem următoarele cerințe:

1) **Acțiunile procesuale trebuie efectuate în strictă conformitate cu prevederile legii**

actions that can be performed after the registration of the criminal investigation body and until the prosecution beginning.

Regarding the subject in question, we will not refer to the procedure of carrying out criminal prosecution actions, because they belong to the general part of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova (hereinafter CCP), for which reason, we intend to refer only to those actions that can be carried out until the beginning of the criminal investigation, i.e. at the stage of verifying the notification regarding the crime, which compulsory occur after the beginning of the criminal investigation, the problems that arise and other similar considerations.

Methods and materials applied. Theoretical, normative and empirical material was used in the elaboration of this article. Also, the research of the respective subject was possible by applying several methods of scientific investigation specific to the theory and doctrine of criminal procedure: logical method, comparative analysis method, systemic analysis, etc.

The purpose of the research. Examination and analysis of the internal normative framework and of the doctrine regarding the observance of the legality regarding the performance of the procedural actions until the beginning of the criminal investigation and of the actions that can be performed only within the limit of this procedural phase.

Results obtained and discussions. It is known that the criminal investigation body, depending on the criminal case that manages it, carries out a series of criminal investigation actions, specific to each individual case, so that in the end a legal decision is adopted on any case. Thus, according to art. 279, paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, *procedural actions are carried out in strict accordance with the provisions of the Code of Criminal Procedure and only after the registration of the notification regarding the crime. The criminal investigation actions for the performance of which the authorization of the investigating judge is necessary, as well as the procedural coercive measures are liable to be carried out only after the initiation of the criminal investigation, unless the law provides otherwise.*

We distinguish the following requirements from that rule:

1) **Procedural actions must be carried out in strict accordance with the provisions of the criminal procedural law.** This requirement is

procesul penal. Această cerință se impune, deoarece, în cazul contrar, acțiunea poate să fie declarată nulă în ordinea art. 251 CPP (de exemplu, *s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act*) sau poate fi declarată inadmisibilă în ordinea art. 94 CPP (de exemplu, *datele au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor Codului de procedură penală*).

Totodată, este de menționat faptul că acest criteriu impune inadmisibilitatea probelor indiferent de greutatea și puterea acestora, în cazul în care au fost obținute ilegal, adică cu încălcarea prevederilor legii procesual penale. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că admisibilitatea probelor constituie în primul rând o chestiune reglementată de dreptul intern și, ca regulă generală, cade în competența instanțelor naționale să se pronunțe asupra probelor pe care le administrează. Totuși, este imperativ de a decide dacă probele au fost admise în mod corect și dacă întreaga procedură, incluzând modul în care proba a fost obținută, este echitabilă. Nerespectarea dispozițiilor de drept intern constituie o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 CtEDO (a se vedea cauzele CtEDO *Teixeira de Castro vs Portugalia*¹, §34 și *Barberă, Messegue și Jabardo vs Spania*², §68).

2) Acțiunile procesuale se vor efectua doar după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acest aspect este unul foarte important. Or, procesul penal trebuie să obțină o nuanță materializată, adică să capete o formă materială, transpusă în viață. Este logic faptul respectiv, deoarece nu putem investiga, cerceta sau administra probe într-o formă iluzionistă, nepalpabilă, virtuală. Cu alte cuvinte, criteriul dat stabilește o ordine procesuală obligatorie de efectuare a acțiunilor procesuale. În caz contrar, aceste acțiuni nu vor fi valabile și vor fi nule sau inadmisibile din moti-

imposed, because, otherwise, the action may be declared null and void in the order of art. 251 of the Code of Criminal Procedure (for example, *a violation of the criminal procedural norms has been committed which can only be removed by annulling that act*) or may be declared inadmissible in the order of art. 94 of the Code of Criminal Procedure (for example, *the data were obtained with essential violations by the criminal investigation body of the provisions of the Code of Criminal Procedure*).

At the same time, it should be noted that this criterion imposes the inadmissibility of evidence regardless of their weight and strength, if they were obtained illegally, i.e. in violation of the provisions of the criminal procedure law. The European Court of Human Rights has recalled that the admissibility of evidence is primarily a matter governed by domestic law and, as a general rule, it is for the national courts to rule on the evidence they administer. However, it is imperative to decide whether the evidence was admitted correctly and whether the entire procedure, including the way of evidence obtaining, is fair. Failure to comply with the provisions of national law constitutes a serious breach of the right to a fair trial, guaranteed by art. 6 § 1 of the ECHR (to see the ECHR cases *Teixeira de Castro v Portugal*¹, §34 and *Barberă, Messegue and Jabardo vs Spain*², §68).

2) The procedural actions will be carried out only after the registration of the notification regarding the crime. This is a very important aspect. Or, the criminal process must obtain a materialized nuance, i.e. to acquire a material form, transposed into life. That is logical, because we cannot investigate, research or administer evidence in an illusionist, impalpable, virtual form. In other words, the given criterion establishes a mandatory procedural order for carrying out the procedural actions. Otherwise, these actions will not be valid and will be null or inadmissible due to non-compliance with the procedure and will be considered as actions performed outside the criminal process or, in other words, extra-procedural.

According to art. 1 paragraph (1) of the Criminal Procedure Code, ... *The criminal trial is*

¹ https://www.hr-dp.org/files/2013/09/10/CASE_OF_TEIXEIRA_DE_CASTRO_v._PORTUGAL_.pdf (vizitată la 19.02.2021).

² <https://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsource/Barber%20%20Messgu%20%20%20Jabardo%20v.%20Spain%20%20%20Dec%201988%5d%20%5bEN%5d.pdf> (vizitată la 19.02.2021).

¹ https://www.hr-dp.org/files/2013/09/10/CASE_OF_TEIXEIRA_DE_CASTRO_v._PORTUGAL_.pdf (visited on 19.02.2021).

² <https://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsource/Barber%20%20Messgu%20%20%20Jabardo%20v.%20Spain%20%20%20Dec%201988%5d%20%5bEN%5d.pdf> (visited on 19.02.2021).

mul nerespectării procedurii și vor fi considerate ca acțiuni efectuate în afara procesului penal sau, altfel spus, extra-procesuale.

Potrivit art. 1 alin. (1) CPP, ... *Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni. În aceeași ordine de idei, art. 55 alin. (4) CPP stipulează că, dacă există indici ai infracțiunii, organul de urmărire penală, concomitent cu înregistrarea sesizării despre aceasta, pornește procesul de urmărire penală și, călăuzindu-se de dispozițiile prezentului cod, efectuează acțiuni de urmărire penală în vederea descoperirii ei și fixării probelor care confirmă sau infirmă săvârșirea infracțiunii, ia măsuri în vederea asigurării acțiunii civile sau a unei eventuale confiscări a bunurilor dobândite ilicit.*

Prin urmare, legea procesual penală, prin prisma art. 1 alin. (1), 55 alin. (4) și 279 alin. (1), impune imperativitatea efectuării acțiunilor procesuale doar după întregirea sesizării cu privire la infracțiune, adică doar după începerea procesului penal.

Activitatea extra-procesuală, neprevăzută de lege sau cu încălcări grave de procedură, nu are valoare probantă și, respectiv, nu poate fi pusă la baza deciziilor procesuale, în special la pornirea urmăririi penale. Acest aspect a fost recunoscut și de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Mătășaru și Savițchi contra Moldovei*.³ În cauza *Guțu v. Moldova*⁴ Curtea mai menționează că probele din dosar nu pot fi utilizate, dacă au fost obținute în afara unei urmăririi penale propriu-zise. Curtea a constatat că unele activități s-au efectuat în pofida faptului că, „în conformitate cu articolele 93, 96 și 109 ale Codului de procedură penală, nici o acțiune de investigații nu poate fi efectuată în privința unei pretinse infracțiuni săvârșite... decât dacă urmărirea penală a fost oficial pornită”. Reieșind, din practica CtEDO deducem faptul că orice investigații, orice acțiune procesuală se va efectua doar după începerea oficială a procesului penal, adică după înregistrarea

considered to have started from the moment of notification or self-notification to the competent body about the preparation or commission of a crime. In the same vein, art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure stipulates that, if there are indications of the crime, the criminal investigation body, simultaneously with the registration of the notification about it, starts the criminal investigation process and, guided by the provisions of this code, carries out criminal prosecution actions in order to discover it and fix the evidence that confirms or refutes the commission, takes measures to ensure civil action or the possible confiscation of illicitly acquired property.

Therefore, the criminal procedural law, through the prism of art. 1 paragraph (1), 55 paragraph (4) and 279 paragraph (1), imposes the imperative to carry out the procedural actions only after the registration of the notification regarding the crime, i.e. only after the beginning of the criminal process.

The extra-procedural activity, not provided by law or with serious procedural violations, has no probative value and, respectively, cannot be based on procedural decisions, especially when initiating criminal proceedings. This aspect has also been recognized by the European Court of Human Rights in the case of *Mătășaru and Savițchi vs Moldova*.³ In the case *Guțu v. Moldova*⁴ the Court also notes that the evidence in the file cannot be used if it has been obtained outside of a proper criminal investigation. The Court found that some activities were carried out despite the fact that, “in accordance with Articles 93, 96 and 109 of the Code of Criminal Procedure, no investigative action may be taken in respect of an alleged offense... unless the prosecution has been officially initiated”. It follows from the ECtHR practice that we deduce that any investigation, any procedural action will be carried out only after the official start of the criminal proceedings, i.e. after the registration of the notification regarding the crime (*where only some procedural actions can be performed*) or even after the start of the criminal investigation (*where all procedural actions were performed*).

We consider that there are divergences in the procedural norms provided in art. 1, 55, 279 of the Code of Criminal Procedure, because sev-

³ Hotărârea CtEDO Mătășaru și Savițchi contra Moldovei din 02.11.2010 (cererea 38281/08).

⁴ Hotărârea CtEDO Guțu v. Moldova, nr. 20289/02, § 61, 7 iunie 2007.

³ ECHR Decision on Mătășaru and Savițchi vs Moldova from 02.11.2010 (application 38281/08).

⁴ ECtHR Decision Guțu v. Moldova, no. 20289/02, § 61, June 7, 2007

sesizării cu privire la infracțiune (*unde se pot efectua doar unele acțiuni procesuale*) sau chiar după începerea urmăririi penale (*unde se efectua toate acțiunile procesuale*).

Considerăm că există divergențe în normele de procedură prevăzute la art. 1, 55, 279 CPP, deoarece se folosesc câteva noțiuni diferite „*acțiunile procesuale*” (art. 279 alin. (1) CPP), „*pornește procesul de urmărire penală*” (art. 55 alin. (4) CPP), „*procesul penal*” (art. 1 alin. (1) CPP) și „*acțiuni de urmărire penală*” (art. 55 alin. (4) CPP).

Suntem de părerea că, sintagma din art. 55 alin. (4) CPP „*pornește procesul de urmărire penală*” este una incorectă, deoarece s-ar prezuma că procesul de urmărire penală ar fi sinonimul procesului penal. În primul rând, urmărirea penală este fază a procesului penal, iar, în al doilea rând, nu putem vorbi despre urmărirea penală atâta timp cât nu este emisă ordonanța de începere a urmăririi penale. În cazul de față, acțiunile organului de urmărire penală se efectuează după înregistrarea sesizării, moment în care se pornește procesul penal și în coroborare cu art. 274 alin. (1) CPP, până la începerea urmăririi penale, există un termen de până la 30 zile, înăuntrul căruia organul de urmărire penală este în drept de a efectua unele acțiuni.

Totodată, art. 55 alin. (4) CPP folosește sintagma „*acțiuni de urmărire penală*”, ceea ce după noi nu este corect, deoarece acțiunile respective s-ar prezuma că, în mod obligatoriu, se efectuează doar după începerea urmăririi penale. Însă, după cum am menționat mai sus, până la începerea urmăririi penale organul de urmărire penală, în ordinea art. 279 alin. (1) CPP, poate efectua unele acțiuni.

Prin urmare, propunem modificarea și completarea art. 55 alin. (4) CPP, astfel încât sintagma „*pornește procesul de urmărire penală*” să fie substituită cu sintagma „*începe procesul penal*”, care ar corespunde conținutului art. 1 alin. (1) CPP, iar sintagma „*acțiuni de urmărire penală*” să fie substituită cu sintagma „*acțiuni procesuale*”. Or, acțiunile procesuale includ și cele de urmărire penală. Concomitent, considerăm oportun a menționa că, orice acțiune a organului de urmă-

eral different notions are used “procedural actions” (art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure), “the criminal investigation process starts” (art. 55 para. (4) of the Code of Criminal Procedure), “criminal proceedings” (art. 1 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure) and “criminal prosecution actions” (art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure).

We are of the opinion that the phrase from art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure “*the criminal investigation process starts*” is incorrect, because it would be presumed that the criminal investigation process would be synonymous with the criminal process. Firstly, the criminal investigation is a phase of the criminal process, and secondly, we cannot talk about the criminal investigation as long as the order to start the criminal investigation is not issued. In this case, the actions of the criminal investigation body are carried out after the registration of the notification, at which moment the criminal process is started and in corroboration with art. 274 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, until in the beginning of the criminal investigation, there is a term of up to 30 days, within which the criminal investigation body is entitled to carry out some actions.

At the same time, art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure uses the phrase “criminal prosecution actions”, which in our opinion is not correct, because those actions would be presumed to be carried out only after the start of the criminal investigation. However, as mentioned above, until the beginning of the criminal investigation, the criminal investigation body, in the order of art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, may perform some actions.

Therefore, we propose to amend and supplement art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, so that the phrase “starts the criminal investigation process” to be substituted with the phrase “starts the criminal process”, which would correspond to the content of art. 1 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, and the phrase “criminal prosecution actions” to be replaced with the phrase “procedural actions”. Or, the procedural actions also include those of criminal investigation. At the same time, we consider it opportune to mention that any action of the criminal investigation body must be materialized, namely by drawing up procedural documents. Thus, according to art. 6 pt. 1) of the Code of Criminal Procedure, *procedural act presupposes the document by which*

rire penală trebuie materializată, și anume prin întocmirea unor acte procedurale. Astfel, potrivit art. 6 pct. 1) CPP, *act procedural presupune documentul prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.*; Această normă vine și ea în susținerea propunerii invocate, deoarece utilizează sintagma de „*acțiune procesuală*” și nu „*de urmărire penală*”.

Analizând art. 279 alin. (1) CPP, prin prevederea *acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere sânt pasibile de realizare doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel* legiuitorul a dat posibilitate organului de urmărire penală ca după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune și până la începerea urmăririi penale să efectueze unele acțiuni procesuale.

Astfel, ajungem la concluzia că acțiunile procesuale se pot diviza în acțiuni care se pot efectua până la începerea urmăririi penale și care doar după începerea acesteia. Bineînțeles, că acțiunile care se pot efectua până la începerea urmăririi penale se pot efectua și după începerea acesteia.

Până a trece la analiza acestor acțiuni, ne propunem să facem o obiecție în raport cu prevederile din art. 279 alin. (1) CPP. Această normă la fel indică sintagma de „*acțiunile de urmărire penală*”, care, după noi, nu este valabilă fazei sau etapelor procesului penal, din care motiv propunem modificarea și completarea acestei norme, astfel încât să fie substituită această sintagmă cu sintagma „*acțiunile procesuale*”. Argumentele în acest sens au fost descrise mai sus la propunerile de modificare a art. 55 alin. (4) CPP.

În așa mod, considerăm că se va face lumină și claritate, întrucât se va înțelege că toate acțiunile efectuate sunt acțiuni procesuale, însă, atunci când ele se vor efectua în faza de urmărire penală vor fi denumite ca acțiuni de urmărire penală.

În continuare ne vom referi la acele acțiuni procesuale care sunt posibile efectuării până la începerea urmăririi penale. În acest sens, Curtea Supremă de Justiție a încercat să nominalizeze aceste acțiuni. Astfel, Curtea a reținut faptul că, în legătura

any procedural action provided for in this code is recorded, namely: ordinance, minutes, indictment, conclusion, sentence, decision, resolution, etc.; This norm also comes in support of the invoked proposal, because it uses the phrase “procedural action” and not “criminal prosecution”.

Analyzing art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, by the provision *the criminal prosecution actions for the performance of which it is necessary to authorize the investigating judge, as well as the procedural coercive measures are liable to be carried out only after the initiation of the criminal prosecution, unless the law provides otherwise* the legislator gave the possibility to the criminal investigation body that after the registration of the notification regarding the crime and until the beginning of the criminal investigation to carry out some procedural actions.

Thus, we come to the conclusion that procedural actions can be divided into actions that can be performed until the beginning of the criminal investigation and which only after its beginning. Of course, the actions that can be carried out until the beginning of the criminal investigation can be carried out even after its beginning.

Before moving on to the analysis of these actions, we intend to make an objection in relation to the provisions of art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure. This rule also indicates the phrase “*criminal investigation actions*”, which, in our opinion, is not valid for the phase or stages of the criminal proceedings, for which reason we propose to amend and supplement this rule, so as to replace this phrase with the phrase “*procedural actions*”. The arguments in this regard were described above in the proposals to amend art. 55 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure.

In this way, we consider that light and clarity will be made, as it will be understood that all the actions performed are procedural actions, but when they are performed in the criminal investigation phase they will be referred to as criminal prosecution actions.

Next we will refer to those procedural actions that are possible to carry out until the beginning of the criminal investigation. In this regard, the Supreme Court of Justice tried to nominate these actions. Thus, the Court held that, *in connection with the referred term of 30 days from art. 274 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, appears the question regarding the criminal investigation actions liable to be carried out and, implicitly, the*

ră cu termenul vizat de 30 de zile din art. 274 alin. (1) CPP se pune întrebarea privitor la acțiunile de urmărire penale pasibile a fi efectuate și, implicit, garanțiile drepturilor persoanelor implicate în procesul penal până la declanșarea urmăririi penale. Legiuitorul în art. 279 alin. (1) CPP permite efectuarea acțiunilor procesuale doar în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale și numai după înregistrarea sesizării cu privire la infracțiune. Acțiunile de urmărire penală pentru efectuarea cărora este necesară autorizarea judecătorului de instrucție, precum și măsurile procesuale de constrângere pot fi realizate doar după pornirea urmăririi penale, dacă legea nu prevede altfel. La fel, reieșind din prevederile art. 132¹ alin. (1) CPP măsurile speciale de investigații reglementate de Secțiunea a 5-a, Capitolul III din CPP pot fi efectuate numai în cadrul urmăririi penale. Ținând cont de prevederile art. art. 142-153 CPP până la începerea urmăririi penale nu poate fi dispusă și efectuată expertiza. Analizând prevederile CPP desprindem, că din momentul sesizării sau autosesizării până la darea ordonanței de începere a urmăririi penale, înăuntrul acestui termen, organul de urmărire penală poate efectua doar acțiunile procesuale prin care nu este adusă atingere drepturilor părților. În fond, se vor efectua acțiunile ce nu suferă amânare în scopul constatării bănuielii rezonabile. La modul concret, din momentul înregistrării sesizării cu privire la infracțiune și până la darea soluției de începere a urmăririi penale, pot fi efectuate: a) audierea martorilor; b) cercetarea la fața locului; c) prezentarea spre recunoaștere; d) experimentul; e) examinarea corporală; f) examinarea cadavruului; g) constatarea tehnico-științifică și medico-legală. Acțiunile respective se pot desfășura fără antrenarea făptuitorului. Efectuarea altor acțiuni procesuale, cu excepția celor enumerate mai sus, până la începerea urmăririi penale nu se admite, sub riscul excluderii probelor (datelor) în baza art. 94 alin. (1) pct. 8) CPP. Organul de urmărire penală și procurorul se vor conduce de constatările CtEDO în Cauza Anușca c/ Moldovei privitor la investigarea inadecvată a suicidului (18.05.2010).⁵

⁵ A se vedea Recomandarea nr. 38 a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la acțiuni procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent pînă la declanșarea urmăririi penale.

guarantees of the rights of the persons involved in the criminal process until the initiation of the criminal investigation. The legislator in art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure allows the performance of procedural actions only in strict accordance with the provisions of the criminal procedural law and only after the registration of the notification regarding the crime. The criminal investigation actions for the performance of which it is necessary to authorize the investigating judge, as well as the procedural coercive measures can be carried out only after the initiation of the criminal investigation, unless the law provides otherwise. Likewise, arising from the provisions of art. 132¹ paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure special investigative measures regulated by Section 5, Chapter III of the Code of Criminal Procedure may be carried out only within the framework of criminal prosecution. Taking into account the provisions of art. 142-153 of the Code of Criminal Procedure until the beginning of the criminal investigation, the expertise cannot be ordered and performed. Analyzing the provisions of the Code of Criminal Procedure, we deduce that from the moment of notification or self-notification until the issuance of the order to initiate criminal proceedings, within this period, the criminal investigation body may perform only procedural actions that do not infringe the rights of the parties. In fact, the actions that will not be delayed will be carried out in order to ascertain the reasonable suspicion. In concrete terms, from the moment of registration of the notification regarding the crime and until the solution of the initiation of the criminal investigation, could be performed the following: a) hearing of witnesses; b) on-site research; c) presentation for recognition; d) experiment; e) body examination; f) examination of the corpse; g) technical-scientific and medico-legal finding. The respective actions can be carried out without the training of the perpetrator. Carrying out other procedural actions, except for those listed above, until the beginning of the criminal investigation is not allowed, under the risk of excluding the evidence (data) based on art. 94 paragraph (1) point 8) of the Code of Criminal Procedure. The criminal investigation body and the prosecutor will be guided by the ECtHR's findings in the Anușca v. Moldova case regarding the inadequate investigation of suicide (18.05.2010).⁵

We support the aspects invoked in the

⁵ See Recommendation no. 38 of the Supreme Court of Justice of the Republic of Moldova on procedural actions that can be performed from the moment of notification or self-notification to the competent body until the initiation of criminal proceedings.

Sușținem aspectele invocate în recomandarea respectivă, având câteva păreri proprii, asupra cărora ne vor referi în continuare. O să încercăm, pe cât e de posibil, să punem în discuție fiecare acțiune procesuală și să analizăm dacă aceasta poate sau nu fi efectuată până la începerea urmăririi penale, precum și unele probleme ce apar la efectuarea unor acțiuni procesuale.

Audierea bănuitului, învinuitului. Această acțiune procesuală poate fi efectuată doar după începerea urmăririi penale. În general, orice activitate procesuală ce vizează persoana bănuită sau învinuită se va efectua doar în faza de urmărire penală. Este logic acest fapt, deoarece bănuitul este persoana fizică față de care există anumite probe că a săvârșit o infracțiune. Astfel, dacă în privința persoanei există aceste probe, este firesc că organul de urmărire penală deja a constatat bănuiala rezonabilă cu privire la infracțiune și, respectiv, a început urmărirea penală (art. 274 alin. (1) CPP).

Audierea martorului. Această acțiune procesuală, reieșind din prevederile art. 90, 105, 279 CPP, poate fi efectuată atât până la începerea urmăririi penale, cât și după începerea acesteia. La faza verificării sesizării cu privire la infracțiune declarațiile martorului vor avea un dublu rol, cel de a constata bănuiala rezonabilă cu privire la infracțiune, fie a circumstanțelor care împiedică urmărirea penală și cel de constatare a circumstanțelor faptei comise.

Altă situație este în cazul modalităților speciale de audiere a martorilor, precum și în cazurile speciale de audiere a martorilor minori. Reieșind din prevederile art. 110, 110¹ CPP, declarațiile acestora vor fi date în cadrul unei cauze penale. Potrivit art. 6 pct. 5) CPP, *cauză penală este un proces penal desfășurat de organul de urmărire penală și de instanța judecătorească într-un caz concret referitor la una sau mai multe infracțiuni săvârșite sau presupus săvârșite*. Respectiv, desprindem existența bănuiei rezonabile cu privire la infracțiunea comisă și începerea urmăririi penale privind comiterea unei sau mai multor infracțiuni.

Audierea victimei. În legătură cu victima, după noi, există mai multe lacune juridice, implicând dreptul acesteia să facă declarații și explicații. Dacă, potrivit art. 60 alin. (1) pct. 2) CPP, par-

pective recomandare, having some own opinions, on which they will refer us further. We will try, as much as possible, to discuss each procedural action and to analyze whether or not it can be carried out until the beginning of the criminal investigation, as well as some problems that appear when carrying out some procedural actions.

Hearing of the suspect, the accused. This procedural action can be carried out only after the start of the criminal investigation. In general, any procedural activity targeting the suspected or accused person will be carried out only in the criminal investigation phase. This is logical, because the suspect is the natural person against whom there is certain evidence that he has committed a crime. Thus, if such evidence exists in relation to the person, it is natural that the criminal investigation body has already found reasonable suspicion of the crime and, respectively, has started the criminal investigation (art. 274 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure).

Witness hearing. This procedural action, arising from the provisions of art. 90, 105, 279 of the Code of Criminal Procedure, can be carried out both before the beginning of the criminal investigation and after its beginning. At the stage of verifying the notification regarding the crime, the witness's statements will have a double role, that of ascertaining the reasonable suspicion regarding the crime, either of the circumstances that prevent the criminal investigation and that of ascertaining the circumstances of the committed deed.

Another situation is in the case of special ways of hearing witnesses, as well as in special cases of hearing of minor witnesses. Proceeding from the provisions of art. 110, 110¹ of the Code of Criminal Procedure, their statements will be given in a criminal case. According to art. 6 pt. 5) of the Code of Criminal Procedure, *criminal case is a criminal process carried out by the criminal investigation body and the court in a concrete case regarding one or more crimes committed or allegedly committed*. Respectively, we deduce the existence of the reasonable suspicion regarding the committed crime and the initiation of the criminal investigation regarding the commission of one or more crimes.

Hearing the victim. In relation to the victim, according to us, there are several legal loopholes, implicitly her right to make statements and ex-

tea vătămată are un astfel de drept, atunci cel al victimei nu este reglementat în art. 58 CPP, ceea ce este o lacună legislativă, care afectează drepturile victimei. Din aceste considerente, întru respectarea prevederilor art. 19 CPP și art. 6 CEDO, suntem de părerea că, victima poate fi audiată în cadrul procesului penal, are dreptul de a da explicații și declarații în legătură cu sesizarea depusă organului de urmărire penală, precum și asupra circumstanțelor faptei în legătură cu această calitate. Mai mult ca atât, declarațiile victimei sunt informații primare în vederea cercetării faptei comise, iar uneori chiar unice, grație volumul cărora organul de urmărire penală poate efectua și alte acțiuni procesuale în vederea stabilirii circumstanțelor faptei, planificării și organizării activității procesuale în continuare etc.

Este de menționat și faptul că, potrivit art. 58 alin. (3) pct. 6) CPP, victima este în drept să depună cerere pentru a fi recunoscută în calitate de parte civilă, iar în coraport cu prevederile art. 112 alin. (1) CPP, aceasta, în cazul recunoașterii în calitate de parte civilă, va putea fi audiată, însă nu ca victimă a infracțiunii, ci ca parte civilă. Acest fapt nu este unul logic, or, persoana care a suferit în urma infracțiunii este victimă, iar recunoașterea ei ca parte civilă este doar un drept, de care victima, la propria sa dorință, poate sau nu beneficia de el. S-ar prezuma că, legea procesual penală, pentru ca victima să fie audiată, o impune să depună cereri pentru a fi recunoscută fie în calitate de parte vătămată, fie în calitate de parte civilă, ceea ce subminează victima ca parte în proces.

Însă și aici există divergențe. Potrivit art. 112 alin. (2) CPP, *partea civilă poate fi ascultată în calitate de martor privind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei penale, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile ce se referă la audierea martorului*. Nu putem fi de acord cu această prevedere, deoarece victima nu poate fi audiată în calitate de martor. Or, victima este persoana căreia prin infracțiune i s-a cauzat daune, iar martorul este persoana care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză. Martorului nu i se aduc cereva daune prin infracțiune. Victima (*partea acuzării*) poate fi audiată în condițiile audierii martorului

planations. If, according to art. 60 paragraph (1) point 2) of the Code of Criminal Procedure, the injured party has such a right, then that of the victim is not regulated in art. 58 of the Code of Criminal Procedure, which is a legislative loophole that affects the rights of the victim. For these reasons, in order to comply with the provisions of art. 19 of the Code of Criminal Procedure and art. 6 of the ECHR, we are of the opinion that the victim can be heard in criminal proceedings, has the right to give explanations and statements in connection with the notification submitted to the criminal investigation body, as well as on the circumstances of the deed in connection with this quality. Moreover, the victim's statements are primary information for the investigation of the committed deed, and sometimes even unique, due to the volume of which the criminal investigation body can perform other procedural actions in order to establish the circumstances of the deed, plan and organize further proceedings, etc.

It is also worth mentioning that, according to art. 58 paragraph (3) point 6) of the Code of Criminal Procedure, the victim has the right to apply to be recognized as a civil party, and in accordance with the provisions of art. 112 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, the victim, in the case of recognition as a civil party, may be heard, but not as a victim of the crime, but as a civil party. This is not a logical fact, or the person who suffered as a result of the crime is a victim, and its recognition as a civil party is only a right, which the victim, at his own will, may or may not benefit from it. It would be presumed that the criminal procedural law, in order for the victim to be heard, requires her to file applications to be recognized either as an injured party or as a civil party, which undermines the victim as a party to the proceedings.

But here also there are divergences. According to art. 112 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure, *the civil party may be heard as a witness regarding the circumstances that are important for the settlement of the criminal case, applying accordingly the provisions regarding the hearing of the witness*. We cannot agree with this provision, because the victim cannot be heard as a witness. However, the victim is the person who has been harmed by the offense, and the witness is the person who has information about any circumstance to be found in the case. No damage is caused to the witness by the crime. The victim (*prosecution*

lui, dar nu în calitate de martor (*alți participanți la proces*). Mai mult ca atât, în calitate de parte civilă poate fi recunoscută și partea vătămată. Respectiv, partea vătămată nu este audiată în calitate de martor, ci în calitate de parte vătămată.

Pentru a face o claritate, propunem modificarea și completarea art. 58 CPP, astfel încât legea să prevadă concret dreptul victimei de a face declarații și explicații în cadrul procesului penal. La fel, propunem modificarea și completarea art. 93, alin. (2) pct. 1) CPP, astfel încât în calitate de probe să fie admise și declarațiile victimei. Totodată, suntem de părerea că art. 111 CPP trebuie să fie și el modificat și completat, întrucât să cuprindă declarațiile și audierea victimei, fie legea procesual penală să prevadă aceste deziderate într-o norma aparte. Propunem ca sintagma „*în calitate de martor*” să fie exclusă din prevederea art. 112 alin. (2) CPP. În aceeași ordine de idei, propunem modificarea și completarea art. 312 și 313 din Codul penal, astfel încât victima să fie pasibilă de răspunderea penală pentru prezentarea, cu bunăștiință, a declarației mincinoase, refuzul sau eschivarea de a face declarații în cadrul urmăririi penale sau al cercetării judecătorești. Urmând aceeași logică, propunem modificarea și completarea art. 314 Cod penal, încât să fie pasibilă de răspundere penală persoana care a determinat victima la depunerea de declarații mincinoase.

Audierea părții vătămate. Recunoașterea și audierea părții vătămate poate fi dispusă și, respectiv, efectuată atât până la începerea urmăririi penale, cât și după. Or, potrivit art. 59, 60, 111, 255, 279 CPP aceste acțiuni pot fi efectuate până la începerea urmăririi penale, deoarece normele respective nu pun careva interdicții în acest sens, adică legea nu prevede altfel (obligația de a fi efectuate în cadrul urmăririi penale). Mai mult ca atât, partea vătămată este audiată potrivit dispozițiilor ce se referă la declarațiile și audierea martorului.

Audierea părții civile și a părții civilmente responsabile. Audierea acestor părți se va efectua doar după începerea urmăririi penale. Or, potrivit art. 112 alin. (1) CPP, *declarațiile și audierea părții civile și părții civilmente responsabile se fac conform dispozițiilor ce se referă la audierea învinutului, fiind aplicate în mod corespunzător.* Astfel,

party) may be heard under the conditions of the hearing of the witness, but not as a witness (*other participants in the process*). Moreover, the injured party can also be recognized as a civil party. Respectively, the injured party is not heard as a witness, but as an injured party.

To make it clear, we propose to amend and supplement art. 58 of the Code of Criminal Procedure, so that the law concretely provides for the victim's right to make statements and explanations in criminal proceedings. Likewise, we propose the amendment and completion of art. 93, paragraph (2) pt. 1) of the Code of Criminal Procedure, so that the victim's statements could be also admitted as evidence. At the same time, we are of the opinion that art. 111 of the Code of Criminal Procedure must also be amended and supplemented, as it should include the statements and hearing of the victim, or the criminal procedural law should provide for these desiderata in a special rule. We propose that the phrase “*as a witness*” to be excluded from the provision of art. 112 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure. In the same order of ideas, we propose the amendment and completion of art. 312 and 313 of the Criminal Code, so that the victim is liable to criminal liability for knowingly submitting a false statement, refusing or avoiding to make statements in criminal proceedings or judicial investigation. Following the same logic, we propose the modification and completion of art. 314 of the Criminal Code, so that the person who determined the victim to file false statements is liable to criminal liability.

Hearing of the injured party. The recognition and hearing of the injured party may be ordered and, respectively, carried out both before the beginning of the criminal investigation and after. Or, according to art. 59, 60, 111, 255, and 279 of the Code of Criminal Procedure these actions can be carried out until the beginning of the criminal investigation, because the respective norms do not impose any prohibitions in this respect, i.e. the law does not provide otherwise (the obligation to be carried out in the criminal investigation). Moreover, the injured party is heard in accordance with the provisions relating to the statements and hearing of the witness.

Hearing of the civil party and the civilly liable party. These parties will be heard only after the beginning of the criminal investigation. Or, according to art. 112 paragraph (1) of the Code

dispozițiile ce se referă la audierea învinutului se aplică doar în faza de urmărire penală. Plus la aceasta, art. 112 alin. (2) CPP reglementează faptul că, *partea civilă poate fi ascultată în calitate de martor privind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei penale, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile ce se referă la audierea martorului.*

O dată ce partea civilă este audiată privind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei penale, se desprinde că aceasta poate fi audiată doar după începerea urmăririi penale (a se vedea explicațiile ce țin de modalitățile speciale de audiere a martorilor, precum și în cazurile speciale de audiere a martorilor minori).

Cât privește prevederile „*partea civilă poate fi ascultată în calitate de martor*” din art. 112 alin. (2) CPP, venim cu următoarele obiecții. Astfel, considerăm că partea civilă nu poate fi audiată în calitate de martor în procesul penal. Aceasta face parte din *partea acuzării*, iar martorul face parte din *alți participanți la proces*. Totodată, potrivit art. 61 alin. (1) CPP, *parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privința căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral...* Respectiv, apriorie nu-i poate fi schimbat statutul din parte civilă în martor, or, sunt părți diferite în procesul penal. În același timp, dacă să urmărim cu atenție drepturile și obligațiile acestor părți, putem observa faptul că partea civilă poate să formuleze *cereri de recuzare a persoanei care efectuează urmărirea penală, a judecătorului, procurorului, expertului, interpretului, traducătorului, grefierului* (art. 62 alin. (1) pct. 3 CPP), *să ia cunoștință de materialele cauzei penale din momentul încheierii urmăririi penale, să noteze orice date din dosar care se referă la acțiunea civilă* (art. 62 alin. (1) pct. 7) CPP), *să fie informată de organul de urmărire penală sau de instanță despre hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărâri, precum și copie de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă* (art. 62 alin. (1) pct. 10) CPP etc. Aceste drepturi nu le are martorul, și atunci, de care drepturi va beneficia partea civilă în cazul în care ea va fi

of Criminal Procedure, *the statements and hearing of the civil party and the civilly liable party shall be made in accordance with the provisions relating to the hearing of the accused, being applied accordingly.* Thus, the provisions regarding the hearing of the accused will be applied only in the criminal investigation phase. In addition to these, art. 112 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure regulates that, *the civil party may be heard as a witness on the circumstances that are important for the resolution of the criminal case, properly applying the provisions relating to the hearing of the witness.*

Once the civil party is heard on the circumstances that are important for solving the criminal case, it follows that it can be heard only after the start of the criminal investigation (see explanations for special arrangements for the hearing of witnesses, as well as for special cases for the hearing of minor witnesses).

As for the provisions “*the civil party may be heard as a witness*” from art. 112 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure, we come with the following objections. Thus, we consider that the civil party cannot be heard as a witness in the criminal proceedings. This is part of *the prosecution side*, and the witness is part of *other participants in the process*. At the same time, according to art. 61 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, *civil party is a natural or legal person in respect of whom there are sufficient grounds to consider that the crime has caused him material or moral damage...* Respectively, a priori, his status from civil party to witness cannot be changed, or, they are different parties in the criminal process. At the same time, if we look closely at the rights and obligations of these parties, we can see that the civil party *may file requests for recusal of the person conducting the criminal investigation, of the judge, prosecutor, expert, interpreter, translator, clerk* (art. 62 paragraph (1) point 3 of the Code of Criminal Procedure), *to get acquainted with the materials of the criminal case from the moment of concluding the criminal investigation, to note any data from the file that refer to the civil action* (art. 62 paragraph (1) point 7) of the Code of Criminal Procedure), *be informed by the criminal investigation body or the court of the decisions adopted relating to his rights and interests, to receive free of charge, at his request, copies of these decisions, as well as a copy of the sentence, decision or other final court decision* (art. 62 paragraph (1) point 10) of the Code of Criminal Procedure) etc. The witness does not have these

audiată în calitate de martor? Legal ar trebuie să beneficieze de drepturile martorului, ceea ce este alogic și chiar ilegal, deoarece aceasta trebuie să beneficieze de drepturile sale conform calității de parte civilă.

În această ordine de idei, propunem ca legea procesual penală să reglementeze audierea părții civile în calitatea procesuală respectivă și nu în calitate de martor, fiind modificat și completat art. 112 alin. (2) CPP.

Confruntarea. Reieșind din prevederile art. 113 CPP în coroborare cu art. 279 CPP, suntem de părerea că confruntarea poate fi efectuată atât la faza verificării sesizării cu privire la infracțiune, cât și la faza de urmărire penală, în dependență de calitatea procesuală a părților care se confruntă. De exemplu, în cazul în care există divergențe între declarațiile a doi martori, a două părți vătămate, a două victime, a unui martor și victimă sau a unui martor și partea vătămată, confruntarea se va putea efectua până la începerea urmăririi penale. Atunci când există divergențe între declarațiilor unei părți și a bănuitului sau învinuitului, această acțiune procesuală se va efectua doar în faza de urmărire penală. Prin urmare, confruntarea se va efectua la acea fază în care persoana obține statutul procesual și poate fi audiată potrivit statutului său.

Verificarea declarațiilor la locul infracțiunii. Această acțiune procesuală va fi efectuată după începerea urmăririi penale, deoarece potrivit art. 114 CPP este vorba despre locul infracțiunii. Prin urmare, organul de urmărire penală deja a verificat sesizarea cu privire la infracțiune și a constatat bănuiala rezonabilă cu privire la comiterea faptei penale. Mai mult ca atât, sintagma „*probe în cauza penală*” de la art. 114 alin. (3) CPP impune imperativitatea efectuării acțiunii la faza de urmărire penală.

Ținând cont de argumentele invocate *supra* privitor la victima infracțiunii și audierea acesteia, propunem ca art. 114 CPP să fie modificat și completat astfel încât să fie posibilă verificarea și precizarea declarațiilor victimei.

Aplicarea înregistrărilor audio sau video la audierea persoanelor. Această acțiune se va efectua atât până la începerea urmăririi penale, cât și

rights, and then, what rights will the civil party enjoy if he is heard as a witness? Legally he should enjoy the rights of the witness, which is illogical and even illegal, because he must enjoy his rights as a civil party.

In this order of ideas, we propose that the criminal procedural law should regulate the hearing of the civil party in the respective procedural capacity and not as a witness, being modified and completed art. 112 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure.

Confrontation. Proceeding from the provisions of art. 113 of the Code of Criminal Procedure in conjunction with art. 279 of the Code of Criminal Procedure, we are of the opinion that the confrontation can be carried out both at the phase of verification of the notification regarding the crime, and at the phase of criminal investigation, depending on the procedural quality of the parties facing. For example, if there are discrepancies between the statements of two witnesses, two injured parties, two victims, a witness and victim or a witness and the injured party, the confrontation may take place until the beginning of the criminal investigation. When there are discrepancies between the statements of a party and the suspect or accused person, this procedural action will be carried out only in the criminal investigation phase. Therefore, the confrontation will take place at that stage in which the person obtains the procedural status and can be heard according to his state.

Verification of statements at the crime scene. This procedural action will be carried out after the beginning of the criminal investigation, because according to art. 114 of the Code of Criminal Procedure it is about the place of the crime. Therefore, the criminal investigation body has already verified the notification of the crime and found the reasonable suspicion of committing the criminal act. Moreover, the phrase “*evidence in criminal proceedings*” of the art. 114 paragraph (3) of the Code of Criminal Procedure imposes the imperative to carry out the action at the stage of criminal investigation.

Taking into account the arguments invoked *above* regarding the victim of the crime and its hearing, we propose that art. 114 of the Code of Criminal Procedure to be amended and supplemented so that it is possible to verify and specify the victim’s statements.

Applying audio or video recordings to people

după începerea acesteia, în dependență de statutul persoanei care este audiată (art. 115 CPP). De exemplu, martorul sau partea vătămată va putea fi audiată cu aplicarea și până la începerea urmăririi penale, pe când în cazul bănuțului sau învinuțului doar până începerea urmăririi penale.

Întrucât am propus ca victima infracțiunii să fie audiată în condițiile audierii martorului, propunem modificarea și completarea art. 115 CPP, astfel încât să fie posibilă aplicarea înregistrărilor audio sau video la audierea victimei. Totodată, considerăm oportun sintagma „audio sau video” să fie substituită cu sintagma „audio sau/și video”, deoarece se prezumă faptul că înregistrarea video nu presupune și înregistrarea audio.

Prezentarea persoanei spre recunoaștere. Acțiunea procesuală respectivă, reieșind din prevederile art. 116, 279 CPP, poate fi efectuată la faza verificării sesizării cu privire la infracțiune, precum și la faza urmăririi penale, în dependență de statutul persoanei căreia i s-a prezentat spre recunoaștere persoana. În cazul în care este necesar de a prezenta o persoană spre recunoaștere martorului sau părții vătămate, acțiunea procesuală se va putea efectua și până la începerea urmăririi penale. În cazul în care este necesar de a prezenta o persoană spre recunoaștere bănuțului sau învinuțului, această acțiune procesuală se va efectua doar în cadrul urmăririi penale.

În ce privește victima infracțiunii, propunem modificarea și completarea art. 116 CPP, întrucât victima să poată, ca și partea vătămată sau martorul, să participe la această acțiune procesuală. Or, este logic acest fapt, deoarece ea este persoana care a suferit în urma comiterii infracțiunii în privința sa. Deci, martorul poate să participe, iar victima nu?, deși, interesul ultimei trebuie să fie protejat în virtutea art. 19 CPP și art. 6 CEDO.

Prezentarea obiectelor spre recunoaștere. Această acțiune procesuală se va efectua potrivit explicațiilor expuse la prezentarea persoanei spre recunoaștere, implicit cu propunerea referitoare la victimă (modificarea și completarea art. 117 CPP).

Cercetarea la fața locului. Această acțiune procesuală poate fi efectuată până la începerea urmăririi penale. Există situații când cercetarea la

hearing. This action will be carried out both before the beginning of the criminal investigation and after its beginning, depending on the status of the person being heard (art. 115 of the Code of Criminal Procedure). For example, the witness or the injured party may be heard with the application until the beginning of the criminal investigation, while in the case of the suspect or accused only after the initiation of the criminal investigation.

Since we proposed that the victim of the crime be heard under the conditions of hearing the witness, we propose to amend and supplement art. 115 of the Code of Criminal Procedure, so that it is possible to apply audio or video recordings to the victim's hearing. At the same time, we consider it appropriate to replace the phrase “audio or video” with the phrase “audio and / or video”, because it is assumed that video recording does not involve audio recording.

Presentation of the person for recognition. The respective procedural action, arising from the provisions of art. 116, 279 of the Code of Criminal Procedure, can be carried out at the stage of verifying the notification regarding the crime, as well as at the stage of criminal prosecution, depending on the status of the person to whom the person was presented for recognition. If it is necessary to present a person for the recognition of the witness or the injured party, the procedural action may be carried out until the beginning of the criminal investigation. If it is necessary to present a person for the recognition of the suspect or accused, this procedural action will be carried out only in the context of the criminal investigation.

Regarding the victim of the crime, we propose to amend and supplement art. 116 of the Code of Criminal Procedure, as the victim can, like the injured party or the witness, participate in this procedural action. However, this is logical, because he is the person who suffered as a result of the crime against him. So the witness can participate and the victim can't?, although, the interest of the latter must be protected by virtue of art. 19 of the Code of Criminal Procedure and art. 6 of the ECHR.

Presentation of objects for recognition. This procedural action will be carried out according to the explanations presented at the presentation of the person for recognition, implicitly with the proposal regarding the victim (modification and completion of art. 117 of the Code of Criminal Procedure).

fața locului poate fi efectuată și la faza urmăririi penale.

Examinarea corporală. Examinarea corporală, în unele cazuri, poate fi efectuată la faza verificării sesizării cu privire la infracțiune, iar în altele, în mod obligatoriu, la faza de urmărire penală. De exemplu, atunci când este necesară examinarea corporală a martorului sau a părții vătămate și aceștia au dat consimțământul în acest sens, acțiunea va putea fi efectuată și până la începerea urmăririi penale. În cazul în care este necesară efectuarea acțiunii procesuale respective în privința bănuțului sau învinutului, examinarea corporală a acestora se va efectua doar la faza urmăririi penale. Totodată, în cazul în care martorul sau partea vătămată nu au dat consimțământul în vederea examinării sale corporale, acțiunea respectivă se va efectua în baza ordonanței, cu autorizarea judecătorului de instrucție, iar în baza art. 279 alin. (1) CPP în coroborare cu art. 119 CPP, acțiunea se va efectua imperativ doar după începerea urmăririi penale.

Având în vedere argumentele privitoare la victima infracțiunii și audierea acesteia, propunem ca art. 119 CPP să fie modificat și completat astfel încât să fie posibilă examinarea corporală a victimei în condițiile prevăzute la martor și partea vătămată.

Examinarea cadavrului. Acțiunea respectivă se va efectua atât la faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune, cât și la faza urmăririi penale, în dependență de timpul depistării cadavrului (până la începerea sau după începerea urmăririi penale).

Exhumarea cadavrului. În conformitate cu prevederile art. 121 alin. (1) CPP, *exhumarea cadavrului se face în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală, cu autorizarea judecătorului de instrucție și cu înștiințarea rudelor.* Respectiv, potrivit art. 279 alin. (1) CPP, exhumarea cadavrului se va efectua doar în cadrul fazei de urmărire penală.

Reconstituirea faptei. Analizând prevederile art. 122 CPP, ajungem la concluzia că acesta nu impune interdicții privitor la efectuarea acțiunii de reconstituire a faptei până la începerea urmăririi penale. În această ordine de idei, acțiunea

On-site research. This procedural action can be carried out until the beginning of the criminal investigation. There are situations when the on-site investigation can also be carried out during the criminal investigation phase.

Body examination. The physical examination, in some cases, may be carried out at the stage of verifying the notification regarding the crime, and in others, compulsory, at the stage of criminal prosecution. For example, when the physical examination of the witness or injured party is necessary and they have given their consent, the action may be carried out until the start of the criminal investigation. If it is necessary to carry out the respective procedural action in respect of the suspect or accused, their physical examination will be carried out only at the stage of the criminal investigation. At the same time, if the witness or the injured party has not given his consent for his physical examination, the respective action will be carried out based on the ordinance, with the authorization of the investigating judge, and based on art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure in conjunction with art. 119 of the Code of Criminal Procedure, the action will be carried out imperatively only after the start of the criminal investigation.

Considering the arguments regarding the victim of the crime and his hearing, we propose that art. 119 of the Code of Criminal Procedure to be amended and supplemented so that the physical examination of the victim could become possible under the conditions laid down in the witness and the injured party.

Examination of the corpse. The respective action will be carried out both at the verification phase of the notification regarding the crime, and at the phase of the criminal investigation, depending on the time of detecting the corpse (until the beginning or after the beginning of the criminal investigation).

Exhumation of the corpse. In accordance with art. 121 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, *the exhumation of the corpse is made on the basis of the motivated ordinance of the criminal investigation body, with the authorization of the investigating judge and with the notification of the relatives.* Respectively, according to art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, the exhumation of the corpse will be carried out only during the criminal investigation phase.

Reconstruction of the deed. Analyzing the pro-

respectivă s-ar putea efectua la faza verificării sesizării cu privire la infracțiune. Totuși, suntem de părere că acțiunea vizată poate fi efectuată doar după începerea urmăririi penale, deoarece este necesar a clarifica cine participă la reconstituirea faptei și ce presupune această acțiune procesuală. În primul rând, la această acțiune subiectul principal este făptuitorul, care până la începerea urmăririi penale nu are nici un statut procesual și, respectiv, nu putem efectua nici o acțiune cu participarea acestuia. Prin făptuitor, în norma discutată, probabil se are în vedere bănuitul sau învinuitul. Totodată, reconstituirea faptei presupune reproducerea acțiunilor, situației sau a altor circumstanțe în care s-a produs fapta. Prin urmare, organul de urmărire penală deja a ajuns la concluzia că există bănuiala rezonabilă cu privire la comiterea infracțiunii, a început urmărirea penală și, respectiv, a recunoscut făptuitorul în calitate de bănuit sau învinuit, ba chiar și la audiat, iar pentru a clarifica unele circumstanțe se procedează la reproducerea acțiunilor etc.

Pentru a nu da posibilitatea interpretărilor ambiguu, propunem substituția cuvântului „făptuitorului” cu sintagma „bănuitul, învinuitului” din art. 122 CPP.

Experimentul în procedură de urmărire penală. Acțiunea menționată se va efectua doar după începerea urmăririi penale, deoarece chiar din denumirea normei procesuale (art. 123 CPP) reiese că acțiunea se va efectua în faza de urmărire penală. Mai mult ca atât, art. 123 CPP prevede expres sintagma de „cauza penală”.

Percheziția. În temeiul art. 125 CPP, percheziția se va efectua doar în faza de urmărire penală. În primul rând, este vorba despre căutarea obiectelor etc. dobândite de pe urma infracțiunii, precum și a documentelor etc. care ar putea avea importanță pentru *cauza penală*. În al doilea rând, acțiunea respectivă se va efectua *cu autorizarea judecătorului de instrucție*, ceea ce potrivit art. 279 alin. (1) CPP, acest fapt poate avea loc doar în cadrul urmăririi penale. În aceeași ordine de idei, potrivit art. 128 alin. (2) CPP este în drept să intre în domiciliu sau în alte încăperi *persoana care efectuează urmărirea penală* (avându-se în vedere că urmărirea penală a fost începută).

visions of art. 122 of the Code of Criminal Procedure, we conclude that it does not impose prohibitions on carrying out the act of reconstitution of the deed until the beginning of the criminal investigation. In this context, the action could be taken at the stage of verifying the notification of the offense. However, we are of the opinion that the targeted action can be carried out only after the beginning of the criminal investigation, because it is necessary to clarify who participates in the reconstruction of the deed and what this procedural action entails. First of all, the main subject in this action is the perpetrator, who until the beginning of the criminal investigation has no procedural status and, respectively, we cannot carry out any action with his participation. By the perpetrator, in the discussed norm, the suspect or the accused is probably considered. At the same time, the reconstruction of the deed involves the reproduction of the actions, situation or other circumstances in which the deed occurred. Therefore, the criminal investigation body has already concluded that there is a reasonable suspicion that the crime was committed, initiated the criminal investigation and, respectively, recognized the perpetrator as a suspect or accused, and even at hearing, and in order to clarify some circumstances, the actions are reproduced, etc.

In order not to allow ambiguous interpretations, we propose the substitution of the word “perpetrator” with the phrase “suspect, accused” from art. 122 of the Code of Criminal Procedure.

The experiment within the criminal investigation procedure. The mentioned action will be carried out only after the beginning of the criminal investigation, because even from the name of the procedural norm (art. 123 of the Code of Criminal Procedure) it appears that the action will be carried out in the criminal investigation phase. Moreover, art. 123 of the Code of Criminal Procedure expressly provides the phrase “criminal case”.

Search. Pursuant to art. 125 of the Code of Criminal Procedure, the search will be carried out only in the criminal investigation phase. First of all, it is about searching for objects, etc. acquired from the *crime*, as well as documents, etc. which could be important for the *criminal case*. Secondly, the respective action will be carried out with the *authorization of the investigating judge*, which according to art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure can take place only during the criminal investigation. In the same order of ideas, according to art. 128 paragraph (2) of the

Percheziția corporală la fel se va efectua doar după începerea urmăririi penale, deoarece art. 130 alin. (1) CPP expres prevede că acțiunea respectivă este o acțiune de urmărire penală.

Există o problemă destul de mare, după noi, în ceea ce privește efectuarea percheziției în cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant. Potrivit art. 125 alin. (4) CPP, în aceste cazuri *percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei.* Considerăm că o dată ce această acțiune se efectuează în exclusivitate în baza ordonanței procurorului ar putea fi încălcat principiul operativității, iar probele în vederea soluționării juste a cauzei penale ar putea fi de negăsit sau distruse.

De exemplu, într-o cauză penală gestionată de organul de urmărire penală instituit în cadrul IP Centru a fost autorizată percheziția la domiciliul cet. X, situat în satul Giurgiulești, unde sunt probe că bunurile sustrate se află anume în locul indicat. În timpul efectuării percheziției, fără participarea procurorului, organul de urmărire penală a obținut probe ce denotă prezența bunurilor sustrate la o altă adresă (ca pildă, la vecin, fie făptuitorul a ascuns bunurile la o rudă), iar percheziția la adresa nouă este necesară. Cum va proceda organul de urmărire penală? Potrivit legii, acesta trebuie să aibă ordonanța motiva a procurorului. Ofițerul de urmărire penală telefonează procurorul și îl anunță despre necesitatea efectuării percheziției la o altă adresă. Procurorul, fiind în mun. Chișinău, emite această ordonanță și o expediază ofițerului de urmărire penală pe careva aplicații ale telefonului. După noi, această acțiune nu este legală, deoarece procurorul, la acel moment, nu poate să-și motiveze ordonanța fiindcă nu are fizic probele care denotă necesitatea efectuării percheziției la o nouă adresă, iar în al doilea rând, ofițerul este obligat să aibă ordonanța originală, să se convingă că aceasta a fost emisă și semnată de procurorul care conduce cu urmărirea penală și să transmită o copie persoanei în a cărui domiciliu se face percheziția. Se prezumă

Code of Criminal Procedure the person conducting the criminal investigation is entitled to enter the domicile or other rooms (given that the criminal investigation has been initiated).

The body search will also be carried out only after the beginning of the criminal investigation, because art. 130 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure expressly provides that the action in question is a criminal prosecution.

There is a rather big problem, in our opinion, regarding the search in cases that do not suffer postponement or in case of flagrant crime. According to art. 125 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure, in these cases *the search may be carried out on the basis of a reasoned order of the prosecutor, without the authorization of the investigating judge, and shall be presented immediately, but not later than 24 hours after the search, the materials obtained after the search, indicating the reasons performing it.* We consider that once this action is carried out exclusively on the basis of the prosecutor's order, the principle of efficiency could be violated, and the evidence for the fair settlement of the criminal case could be untraceable or destroyed.

For example, in a criminal case managed by the criminal investigation body set up within the PI Center, the search of the X home was authorized, located in the village of Giurgiulești, where there is evidence that the stolen goods are in the indicated place. During the search, without the participation of the prosecutor, the criminal investigation body obtained evidence indicating the presence of the stolen goods at another address (for example, to the neighbor, either the perpetrator hid the goods from a relative), and the search of the new address is necessary. How will the criminal investigation body proceed? According to the law, it must have the ordinance motivated by the prosecutor. The prosecuting officer calls the prosecutor and informs him of the need to search the other address. The prosecutor, being in Chisinau, issues this ordinance and sends it to the criminal investigation officer on some applications of the phone. According to us, this action is not legal, because the prosecutor, at that time, cannot motivate his order because he does not have the physical evidence that indicates the need to search a new address, and secondly, the officer is required to have the order to prove that it was issued and signed by the prosecutor leading the criminal investigation and to send a copy to the person in whose domicile the search is being made. It is presumed that the prosecutor issues the order

că, procurorul emite ordonanța, iar ofițerul o primește în temeiul unor discuții telefonice și nu a probelor sau temeiurilor de efectuare a acestei acțiuni procesuale.

Există și situații când procurorii emit ordonanțele de percheziție, în aceste cazuri, însă atunci când este necesară mențiunea adresei sau a persoanei lăsând loc liber, astfel încât dacă apare o situație de genul menționat mai sus, ofițerul de urmărire penală să poată introduce datele cu stiloul. Acest fapt este și el unul ilegal, contravine prevederilor art. 255, 125, 128 CPP. De exemplu, în cadrul cauzei penale nr. 2017670151 a fost emisă o astfel de ordonanță, însă judecătorul de instrucție a respins demersul procurorului privind legalizarea acestei acțiuni procesuale, pe motivele expuse și care au fost invocate de apărare. Declarând recuz asupra încheierii judecătorului de instrucție, Curtea de Apel Chișinău, în dosarul 13r-16/18 (02-11r-1435-22012018), la 30.01.2018, a emis Decizia cu privire la respingerea ca inadmisibil a recursului procurorului, lăsând în vigoare hotărârea primei instanțe.

Din cele expuse, se impune modificarea și completarea art. 125 CPP, astfel încât să permită organului de urmărire penală emiterea ordonanței motivate în cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant. Or, până la urmă procurorul și judecătorul de instrucție vor verifica legalitatea acestei acțiuni.

Ridicarea de obiecte și documente. Acțiunea respectivă, în temeiul art. 126, 279 CPP, poate fi efectuată și până la începerea urmăririi penale. Atunci când este necesară ridicarea de obiecte și documente în localurile misiunilor diplomatice, reieșind din prevederile art. 129 CPP, această acțiune se va efectua doar în cadrul urmăririi penale.

Totodată, în cadrul urmăririi penale se va efectua și ridicarea documentelor ce conțin informații care constituie secret de stat, comercial, bancar, precum și ridicarea informației privind convorbirile telefonice. Or, potrivit art. 126 alin. (2) CPP această acțiune care are ca obiect documentele respective se face numai cu autorizația judecătorului de instrucție, iar potrivit art. 279 alin. (1) CPP, aceasta are loc doar la faza urmă-

and the officer receives it on the basis of telephone conversations and not on the evidence or grounds for carrying out this procedural action.

There are also situations when prosecutors issue search warrants, in these cases, but when it is necessary to mention the address or the person leaving a vacancy, so that if a situation like the one mentioned above occurs, the criminal investigation officer can introduce the data with the pen. This fact is also an illegal one, contrary to the provisions of art. 255, 125, 128 of the Code of Criminal Procedure. For example, in the criminal case no. 2017670151 such an order was issued, but the investigating judge rejected the prosecutor's request regarding the legalization of this procedural action, on the reasons set out and which were invoked by the defense. Declaring recusal on the conclusion of the investigating judge, the Chisinau Court of Appeal, in the case 13r-16/18 (02-11r-1435-22012018), on 30.01.2018, issued the Decision on the rejection as inadmissible of the prosecutor's appeal, leaving in force the decision of the first instance.

From the above, it is necessary to amend and supplement art. 125 of the Code of Criminal Procedure, to allow the criminal investigation body to issue a reasoned order in cases that do not suffer postponement or in case of flagrante delicto. Or, in the end, the prosecutor and the investigating judge will verify the legality of this action.

Seizure of items and documents. The respective action, pursuant to art. 126, 279 of the Code of Criminal Procedure, can be performed until the beginning of the criminal investigation. When it is necessary to pick up objects and documents in the premises of diplomatic missions, according to the provisions of art. 129 of the Code of Criminal Procedure, this action will be carried out only within the framework of criminal prosecution.

At the same time, during the criminal investigation, the documents containing information that constitutes a state, commercial, banking secret will be collected, as well as the information regarding the telephone conversations. Or, according to art. 126 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure this action which has as object the respective documents would be made only with the authorization of the investigating judge, and according to art. 279 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, this takes place only at the stage of criminal investigation.

Special investigative measures. In accordance with art. 132¹ paragraph (1) of the Code of Crimi-

rii penale.

Măsurile speciale de investigații. În conformitate cu prevederile art. 132¹ alin. (1) CPP, *activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/ sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzute de prezentul cod.* Din conținutul normei vizate, măsurile speciale de investigații se vor efectua doar în cadrul urmăririi penale.

Totuși, după noi, există o excepție în art. 135 CPP, care, controlul traserii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, se poate realiza până la începerea urmăririi penale, adică la faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune.

Astfel, potrivit art. 135 alin. (3) CPP, *acțiunile de transmitere sau primire sub control a banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, deși cad formal sub incidența infracțiunii, în mod separat nu constituie infracțiune și se realizează doar în scop de identificare a intențiilor și de verificare a sesizării cu privire la săvârșirea infracțiunii care a început pînă la sau în afara implicării organelor indicate la alin. (2).*

Din conținut acestei norme, această măsură specială de investigații se realizează *doar în scop de identificare a intențiilor și de verificare a sesizării cu privire la săvârșirea infracțiunii.* Prin urmare, desprindem că măsura specială de investigații din discuție poate fi efectuată doar la faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune, adică în vederea stabilirii bănuielii rezonabile cu privire la infracțiune. Cu alte cuvinte, identificarea intențiilor și verificarea sesizării are ca scop stabilirea circumstanțelor enunțate, conform cărora organul de urmărire penală trebuie să decidă dacă este cazul de a începe urmărirea penală sau să constate circumstanțele care exclud urmărirea penală.

Bineînțeles, vor fi multe discuții contradictorii, deoarece art. 132¹ alin. (1) CPP prevede expres faptul că activitatea specială de investigații se realizează doar în cadrul urmăririi penale. Însă, art. 135 CPP este o normă specială în raport cu art. 132¹ CPP, care poartă un caracter general. Respectiv, în cazul în care există concurență într-

nal Procedure, the special investigation activity represents the totality of public and / or secret criminal investigation actions carried out by the investigation officers within the criminal investigation only under the conditions and in the manner provided by this code. From the content of the rule in question, the special investigative measures will be carried out only within the framework of the criminal investigation.

However, according to us, there is an exception in art. 135 of the Code of Criminal Procedure, by which, the control of the transmission or receipt of money, services or other material or immaterial values claimed, accepted, extorted or offered, can be performed until the beginning of the criminal investigation, i.e. at the verification phase of the notification regarding the crime.

Thus, according to art. 135 paragraph (3) of the Code of Criminal Procedure, *the actions of transmission or receipt under control of money, services or other material or immaterial values claimed, accepted, extorted or offered, although formally covered by the crime, separately do not constitute a crime and are performed only for the purpose of identifying intentions and to verify the notification regarding the commission of the crime that started before or outside the involvement of the bodies indicated in paragraph (2).*

From the content of this norm, this special measure of investigations is carried out *only for the purpose of identifying the intentions and verifying the notification regarding the commission of the crime.* Therefore, it follows that the special investigative measure in question can be carried out only at the stage of verifying the notification of the offense, i.e. in order to establish reasonable suspicion of the offense. In other words, the identification of intentions and the verification of the referral aim to establish the stated circumstances, according to which the criminal investigation body must decide whether it is appropriate to initiate criminal proceedings or to ascertain the circumstances that exclude the criminal investigation.

Of course, there will be many contradictory discussions, because art. 132¹ paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure expressly provides that the special investigation activity is carried out only within the framework of the criminal investigation. However, art. 135 of the Code of Criminal Procedure is a special norm in relation to art. 132¹ of the Code of Criminal Procedure, which has a general character. Respectively, where there is competition in a general and special rule, the special rule applies.

o normă generală și specială, se aplică norma specială.

Constatările tehnico-științifică și medico legală. Așadar, din conținutul art. 139, 140 CPP, se desprinde faptul că constatarea tehnico-științifică și medico-legală, poate fi dispusă și până la începerea urmăririi penale. Acest fapt se dovedește prin dispunerea acestor constatări și de către organul de constatare, care este în drept a efectua acțiuni privind stabilirea bănuielii rezonabile cu privire la infracțiune și până la începerea procesului penal. Or, potrivit art. 6 pct. 1¹) CPP, *act de constatare este un document prin care organul de constatare consemnează orice acțiune premergătoare urmăririi penale în vederea stabilirii și confirmării bănuielilor rezonabile că a fost săvârșită o infracțiune.*

Dispunerea expertizelor. Dispunerea expertizelor se va efectua doar după începerea urmăririi penale. Acest fapt se argumentează prin sintagmele din art. 142 alin. (1) CPP, și anume: „cauza penală” și „persoana care efectuează urmărirea penală.” Respectiv, în acest caz legiuitorul are în vedere că urmărirea penală deja a fost începută. Totodată, la dispunerea expertizelor organul de urmărire penală este obligat să efectueze acțiuni premergătoare efectuării expertizei judiciare (art. 145 CPP) și la aceste acțiuni participă nu doar partea acuzării, ci implicit și cea a apărării (bănuitul, învinuitul etc.).

Colectarea mostrelor pentru cercetare comparativă. Reieșind din prevederile art. 154 alin. (1) CPP, *organul de urmărire penală este în drept să colecteze mostre care reflectă particularitățile omului viu, cadavrului, animalului, substanței, obiectului dacă investigarea lor are importanță pentru cauza penală.* Întrucât legislatorul folosește sintagma „cauza penală”, acțiunea respectivă va fi efectuată doar după începerea urmăririi penale. Mai mult ca atât, atunci când mostrele vor fi colectate de la bănuitul sau învinuit (art. 154 alin. (2) CPP).

Potrivit art. 279 alin. (2) CPP, *orice acțiune de urmărire penală în incinta unei unități publice sau private se poate efectua doar cu consimțământul conducerii sau al proprietarului acestei unități ori cu autorizația procurorului, iar în cazurile prevăzute de prezentul cod – cu autorizația judecătorului de instrucție.* Potrivit acestei norme, legiuitorul are în

Technical-scientific and medico-legal findings. Therefore, from the content of art. 139, 140 of the Code of Criminal Procedure, it follows that the technical-scientific and medico-legal finding can be ordered until the beginning of the criminal investigation. This fact is proved by the disposition of these findings and by the ascertaining body, which is entitled to carry out actions regarding the establishment of reasonable suspicion regarding the crime and until the beginning of the criminal trial. Or, according to art. 6 point 1¹) of the Code of Criminal Procedure, *act of ascertainment is a document by which the ascertaining body records any action prior to the criminal investigation in order to establish and confirm the reasonable suspicions that an offense has been committed.*

Arrangement of expertise. The disposition of the expertise will be carried out only after the beginning of the criminal investigation. This fact is argued by the phrases from art. 142 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, namely: “criminal case” and “the person conducting the criminal investigation.” Respectively, in this case the legislator considers that the criminal investigation has already been started. At the same time, at the disposal of the expertise, the criminal investigation body is obliged to carry out actions prior to the judicial expertise (art. 145 of the Code of Criminal Procedure) and these actions involve not only the prosecution, but also the defense (the suspect, the accused, etc.).

Collection of samples for comparative research. Proceeding from the provisions of art. 154 paragraph (1) of the Code of Criminal Procedure, *the criminal investigation body is entitled to collect samples that reflect the particularities of the living person, the corpse, the animal, the substance, the object if their investigation is important for the criminal case.* As the legislator uses the phrase “criminal case”, the action will be carried out only after the start of the criminal investigation. Moreover, when the samples will be collected from the suspect or accused (art. 154 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure).

According to art. 279 paragraph (2) of the Code of Criminal Procedure, *any criminal prosecution action within a public or private unit may be carried out only with the consent of the leadership or the owner of this unit or with the authorization of the prosecutor, and in the cases provided by this code – with the authorization of the investigating judge.* According to this norm, the legislator considers

vedere acțiunile ce pot fi efectuate doar în cadrul urmăririi penale.

Cercetarea, percheziția, ridicarea de obiecte și alte acțiuni procesuale la domiciliu pot fi efectuate doar cu consimțământul persoanei domiciliate la adresa respectivă sau cu autorizația respectivă. În unele cazuri (de exemplu, cercetarea la fața locului în domiciliul victimei) aceste acțiuni se pot realiza la faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune, iar în altele (de exemplu, percheziția domiciliului bănuțului) sunt realizate doar în cadrul urmăririi penale, deoarece este necesară autorizarea judecătorului de instrucție.

În cazul infracțiunilor flagrante, precum și în cazurile ce nu suferă amânare, consimțământul sau autorizația prevăzute la alin. (2) și (3) ale art. 279 CPP nu sânt necesare, însă despre efectuarea acțiunilor respective este informat imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, procurorul sau, după caz, judecătorul de instrucție care urma să dea autorizația respectivă. Aceste acțiuni se vor efectua doar în cadrul urmăririi penale.⁶

Acțiunile de urmărire penală la sediile reprezentanțelor diplomatice și instituțiilor asimilate acestora, precum și în clădirile în care locuiesc membrii acestor reprezentanțe și instituții asimilate lor și familiile lor, se pot efectua numai de către procuror și numai la cererea sau cu consimțământul statului străin, exprimate de șeful reprezentanței diplomatice ori de conducătorul instituției asimilate reprezentanței diplomatice și în prezența acestora. Consimțământul pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală în condițiile art. 279 alin. (5) CPP se cere prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova și aceste acțiuni se efectuează în prezența unui reprezentant al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.⁷ Aceste acțiuni nu pot fi realizate în faza de verificare a sesizării cu privire la infracțiune, deci, respectiv, sunt realizate în cadrul urmăririi penale.

the actions that can be performed only during the criminal investigation.

Searching, seizure, picking up objects and other procedural actions at home may be carried out only with the consent of the person domiciled at the respective address or with the respective authorization. In some cases (for example, on-site investigation at the victim's home) these actions can be performed at the phase of verification of the notification regarding the crime, and in other cases (for example, the search of the suspect's home) are achieved only in the course of criminal proceedings, because the authorization of the investigating judge is necessary.

In the case of flagrant offenses, as well as in cases that do not suffer postponement, the consent or authorization provided in paragraphs (2) and (3) of art. 279 of the Code of Criminal Procedure are not necessary, but the prosecutor or, as the case may be, the investigating judge who was to give the respective authorization is informed immediately, but not later than during 24 hours, about the performance of the respective actions. These actions will be carried out only during the criminal investigation.⁶

Criminal prosecution at the headquarters of diplomatic missions and institutions assimilated to them, as well as in the buildings where the members of these representations and institutions assimilated to them and their families live, may be carried out only by the prosecutor and only at the request or with the consent of the foreign state, the head of the diplomatic mission or the head of the institution assimilated to the diplomatic mission and in their presence. The consent for carrying out the criminal investigation actions under the conditions of art. 279 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure is requested through the Ministry of Foreign Affairs and European Integration of the Republic of Moldova and these actions are carried out in the presence of a representative of the Ministry of Foreign Affairs and European Integration of the Republic of Moldova.⁷ These actions cannot be carried out in the phase of verification of the notification regarding the crime, so, respectively, they are carried out within the framework of the criminal investigation.

⁶ A se vedea art. 279 alin. (4) CPP.

⁷ A se vedea art. 279 alin. (5) CPP.

⁶See art. 279 paragraph (4) of the Code of Criminal Procedure.

⁷See art. 279 paragraph (5) of the Code of Criminal Procedure.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova.
2. Hotărârea CtEDO Mătăsaru și Savițchi contra Moldovei din 02.11.2010 (cererea 38281/08).
3. Hotărârea CtEDO Guțu v. Moldova, nr. 20289/02, § 61, 7 iunie 2007.
4. Recomandarea nr. 38 a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent până la declanșarea urmăririi penale.
5. Materialele cauzei penale nr. 2017670151.
6. Decizia Curții de Apel Chișinău din 30.01.2018, emisă în dosarul 13r-16/18 (02-11r-1435-22012018).
7. https://www.hr-dp.org/files/2013/09/10/CASE_OF_TEIXEIRA_DE_CASTRO_v._PORTUGAL_.pdf
8. <https://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/echrsource/Barber%20%20Messgu%20%20&%20Jabardo%20v.%20Spain%20%20%205b6%20Dec%201988%20%205bEN%20.pdf>

Despre autori:

Tudor OSOIANU,
doctor în drept, profesor universitar,
Catedra „Procedură penală, criminalistică
și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: tosoianu@gmail.com

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ostavciuc@mail.ru

About authors:

Tudor OSOIANU,
PhD, university professor,
Chair “Criminal Procedure, Forensics
and Information Security”,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: tosoianu@gmail.com

Dinu OSTAVCIUC,
PhD, associate professor
rector of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: ostavciuc@mail.ru